

Asia: VN/7206/2020

HE terveydenhuoltolain ja sosiaalihuoltolain muuttamisesta; Valmiutta ja häiriötilanteiden hoitamista koskevat säädökset

Lausunnonantajan lausunto

Lausunnon antajan organisaatio

Kunta tai kuntayhtymä

Muita kommentteja

Etelä-Savon sosiaali- ja terveystalvelujen kuntayhtymä (ESSOTE) pitää tärkeänä, että terveydenhuollon ja sosiaalitoimen valmiussuunnittelulle ja tilannekuvan muodostamiselle saataisiin yhdenmukainen malli, joka ohjaisi valtakunnallisesti yhdenmukaiseen valmiussuunnitelmien laatimiseen ja tilannekuvan muodostamiseen. Sairaanhoidopiirit, joissa on yliopistollinen sairaala, soveltuvat kyllä koordinoimaan, kokoamaan ja ylläpitämään ajantasaista ja kattavaa tilannekuvaa alueen sosiaali- ja terveydenhuollosta vastaavilta kunnilta ja kuntayhtymiltä. Sen sijaan normaaliolojen häiriötilanteissa ja poikkeusoloissa yliopistollista sairaalaa ylläpitävällä sairaanhoidopiirillä ei ole näkemysemme mukaan riittävän laaja-alaista tietämystä erityisvastuualueen muiden alueiden erikoissairaanhoidon tai perusterveydenhuollon kysymyksistä, näkökohdista ja toimintamahdollisuuksista. Tätä tietämystä ei ole varsinkaan sosiaalihuollon laajasta kentästä. Täten yliopistollisella sairaalalla ei voi olla edellytyksiä koko erityisvastuualueen terveydenhuollon resurssien johtamiseen tai erityisvastuualueen sosiaalihuollon resurssien tarkoituksenmukaiseen yhteensovittamiseen. Sosiaalitalvelujen osalta yliopistollista sairaalaa ylläpitävien sairaanhoidopiirien sijaintikuntien sosiaalihuollosta vastaavat toimitelin ei myöskään voi korvata sitä osaamista ja toimintojen yhteensovittamista, jota erityisesti laaja-alaisten sosiaali- ja terveydenhuollon kuntayhtymien sosiaalitalvelut voivat tarjota erityisesti tiiviissä yhteistyössä omassa organisaatiossa toimivien erikoissairaanhoidon ja perusterveydenhuollon toimintojen rinnalla. Sosiaali- ja terveydenhuollon valmiussuunnittelu ja toiminnan johtaminen on tarkoituksenmukaista toteuttaa maakunnallisena toimintana, jota Sosiaali- ja terveystministeriö ohjaa. Tämä malli huomioi sosiaali- ja terveydenhuollon kokonaisuuden, jota täydennetään maakunnan muilla toimijoilla normaaliolojen häiriötilanteiden ja poikkeusolojen hallinnassa. Maakunnan kokonaisvarautuminen rakentuu tärkeään paikallistuntemukseen sekä sosiaali- ja terveydenhuollon toimijoiden, kuntien, yhteisöjen ja kolmannen sektorin toimijoiden yhteistyöhön. Ulkopuolelta, yliopistollisesta sairaanhoidopiiristä, toteutettava sosiaali- ja terveydenhuollon resurssiohjaus rikkoisi ja pirstoisi maakunnan alueen toimijoiden yhteistyötä.

Lakiesitysten kiireellisyyttä on luonnoksessa perusteltu sillä, että meneillään oleva Covid-19-epidemia ei mahdollista säädösten voimaantulon lykkäämistä tulevan sosiaali- ja terveydenhuollon rakenneuudistuksen yhteyteen. Nykyisessä epidemiassa on terveydenhuollon osalta siirretty yliopistollisen sairaalan koordinoimaan tilannekuvan muodostamiseen. Nykytilanteessa, valmiuslain ollessa voimassa, Sosiaali- ja terveysministeriö ja Aluehallintovirastot ohjaavat jo nyt päätöksillään sosiaali- ja terveydenhuollon toimintayksiköjä niissä asioissa, joihin nyt esityksenä oleva lakiehdotus toisi lisätoimijan. Essoten näkökulmasta on parempi, että valmiuteen ja varautumiseen liittyvät lakiuudistukset kytketään osaksi sosiaali- ja terveydenhuollon rakenneuudistusta. Tämä korostaa varautumiseen liittyvien veloitteiden merkitystä.

Näkemyksenne ehdotetuista sosiaalihuoltolain muutoksista

On kannatettavaa, että sosiaalihuollon varautumiselle laaditaan yhtenevät valtakunnalliset mallit. Tämä voi tapahtua suoraan valtiovallan ohjauksessa maakunnallisena toimintana. Ehdotetussa mallissa tarvittava sosiaalihuollon asiantuntemus yliopistosairaalassa jää huomattavan ohueksi ja irralliseksi – ulkoapäin tuotetuksi. Sosiaalitoimen resurssiohjausta ei voida eriyttää maakunnan omasta päätöksenteosta myöskään normaaliolojen häiriötilanteissa tai poikkeusoloissa.

Näkemyksenne ehdotetusta terveydenhuoltolain muutoksista

On kannatettavaa, että terveydenhuollon varautumiselle laaditaan yhtenevät valtakunnalliset mallit. Tämä voi tapahtua suoraan valtiovallan ohjauksessa maakunnallisena toimintana. Terveydenhuollon resurssiohjausta ei voida eriyttää maakunnan omasta päätöksenteosta myöskään normaaliolojen häiriötilanteissa tai poikkeusoloissa.

Koski Jarmo

Etelä-Savon sosiaali- ja terveystalvelujen kuntayhtymä - Johtajaylilääkäri